9. Etnografiska avdelningen.

Jämte den ordinarie personalen, bland vilken under året icke någon förändring ägt rum, ha jämförelsevis många personer utan kostnad för avdelningen under längre tid utfört förtjänstfulla arbeten vid densamma. Så är fallet med fil. d:r GUSTAF BOLINDER och fru VERA OLIVECRONA, fröknarna ASTRID LAQUIST, INGRID GRAM och EMMA SANDSTEDT, fil. d:r GÖSTA MONTELL och hr BJÖRN FABRICIUS. De av dessa personer förrättade arbetena angivas nedan.

Under semestertiden ha fil. kand. fröken BIRGIT LAQUIST och fil. kand. ERNST MANKER vikarierat för assistenten samt fru MARGARETA LINNÉ för museibiträdet.

Avdelningens tjänstelokaler, vilka sedan oktober 1930, då rivningen av fastigheten Wallingatan 1 tog sin början, voro förlagda till magasinsvåningen i Wallingatan 2, flyttades i början av maj ut till f. d. Livregementets dragoners sjukhus, nu nyinrett för ändamålet. Institutionen har här erhållit goda, ljusa och rymliga arbetsrum med plats även för några forskare. Man får hoppas, att den påbörjade förvandlingen av de gamla militära byggnaderna skall ge lika gott resultat, även då det gäller att ändra f. d. kasernerna till utställningslokaler. De arbeten till fortsatt förvandling av kasernbyggnaderna till ett etnografiskt museum, till vilka innevarande års riksdag ställde medel till Byggnadsstyrelsens förfogande, togo sin början först under december månad. Dessa arbeten äro: ombyggnad av f. d. kasern II för utställningsändamål, inledande av värme och elektriskt ljus i f. d. kasern III (att tills vidare användas som magasin) samt, såsom en följd härav, utbyggnad av värmecentralen. Slutligen har under hösten f. d. sjukstallet — avsett till förvaring av båtar etc. — provisoriskt iordningställts, men har inflyttandet dit uppskjutits, i väntan på att Byggnadsstyrelsen måtte finna möjlighet att ytterligare förbättra och uppsnygga lokalen.

Hela personalens tid har under året högst avsevärt tagits i anspråk av praktiska arbeten. Inredningen av de nya tjänstelokalerna och därvid icke minst ordnandet av boksamlingen och bildarkivet tog mycken tid, och ännu mera gäller detta om uppackandet och omhändertagandet av de stora samlingarna från d:r SVEN HEDINS expedition. Från Peking har sålunda under året ankommit c:a 50 stora lårar (många av dem vägande flera

hundra kilo) jämte ett antal försändelser med posten, vilka senare huvudsakligen innehållit dyrbara textilier. De tre sommarmånaderna ha till största delen använts till förberedande av petita till 1932 års riksdag, och framför allt då till utarbetande av noggrann plan för monteringen i den första utställningsbyggnaden (f. d. kasern II) samt beräkning av kostnaderna härför. I samråd med olika fackmän ha härvid olika montertyper, tyg för monterklädsel och andra viktiga detaljer prövats.

Föreståndaren har organiserat och, i den mån övriga löpande ärenden det medgivit, även deltagit i de ovan angivna praktiska arbetena. Vidare har han bl. a., i likhet med under föregående år, skött större delen av den in- och utländska korrespondensen samt även hunnit katalogisera några smärre samlingar.

Assistentens tid har tagits i anspråk av olika museitekniska uppgifter i samband med inredningen av byggnaden II för utställningsändamål samt av löpande ärenden av skilda slag. Han har vidare utfört katalogisering av en del mindre samlingar, demonstrerat avdelningen för enskilda personer och forskare samt i några fall gjort specialdemonstrationer för skolklasser, textilexperter (ss. Handarbetets Vänner) m. fl. Tillsammans med läroverksadjunkten fil. lic. G. Kjellberg ordnade han en tillfällig utställning av etnografiska, av hr Kjellberg hemförda föremål från Celebes i avdelningens enda kvarvarande utställningslokal V. Trädgårdsgatan 10. För utställningen »Från sten till stål» i Nordiska Museet utvalde han den ganska betydande samlingen av redskap och vapen, som därvid utställdes, samt deltog även i dessas montering. Från mitten av december till årets utgång biträdde han d:r Montell med förarbetena till och monterandet av d:r Sven Hedins utställning i Liljevalchs konsthall. Under semestern, utökad med av akademien beviljad tjänstledighet under 10 dagar, företog han studier i de etnografiska museerna i Berlin, Leipzig, München, Florens, Rom och Göteborg.

Fil. kand. E. Manker har under sina assistentförordnanden avslutat katalogiseringen av löjtnant G. Mobergs samlingar från Sahara och Sudan 1925—26 samt upprättat ett kortregister över avdelningens samlingar från Australien och Oceanien, varjämte han deltagit i utredningarna beträffande avdelningens nya lokaler. Dessutom har han fortsatt sina studier över de svenska skogslapparna samt bearbetningen av prof. S. Bocks samlingar från Gilbert-öarna.

Museibiträdets tid har till största delen upptagits av maskinskrivning, brev och tjänsteskrivelser efter diktamen, renskrivning av kataloger m. m. Vidare har hon gjort teckningar av föremål och märkt samlingar, tagit hand om nyförvärv av böcker och fotografier samt ordnat avdelningens samling av urklipp.

Vaktmästare Nykvist har utfört ett omfattande fotograferingsarbete samt under flera månader biträtt vaktmästare

Törnblom vid förberedande konserveringsarbeten av Hedin-expeditionens material. Av utrymmesskäl ha de från Kina anlända samlingarna uppackats i f. d. matinrättningen, varefter de successivt överflyttats till byggnaden I, ett arbete, som varit mycket tidsödande. I samband härmed ha från byggnad III till I för förvaring av Kina-samlingarna överflyttats magasinskåp, varvid en del av dessa på grund av sin storlek måst söndertagas och åter hopsättas. Samtidigt ha dessa gamla skåp justerats, nya hyllor förfärdigats m. m. På grund av arbetet med införande av värmeledning och elektrisk belysning i byggnaden III ha vidare de här magasinerade samlingarna till stor del måst överflyttas till f. d. matinrättningen. Törnblom och Nykvist ha även uppackat och biträtt vid ordnandet av d:r Bolinders hemkomna samlingar, vilka under sommaren och hösten provisoriskt utställdes i bottenvåningen av byggnad I; de ha också utfört lagning av en del av detta material. Under november och december ha de deltagit i konservering och andra förberedelser till utställningen i Liljevalchs konsthall och voro där även behjälpliga vid utställningens ordnande.

D:r G. Bolinder har utan kostnad för avdelningen katalogiserat de av honom från Västafrika hemförda samlingarna. Han har därvid biträtts av fru V. Olivecrona, som avlönats genom av B. själv anskaffade medel. Fru O. har lagat de många under hemtransporten krossade lerkärlen, numrerat föremålen samt utfört ett stort antal teckningar och färgskisser till den av d:r Bolinder upprättade katalogen.

Fröken A. Laquist har, med biträde av fröknarna I. Gram och E. Sandstedt, lagat och konserverat en stor del av Hedin-expeditionens rikhaltiga och dyrbara textilsamling. Principen för dessa arbeten har varit, såsom ju vid all god konservering, att göra så få ingrepp som möjligt och endast stärka textilens bärkraft. Till stödtyg har i stor utsträckning använts naturfärgad, tvättad shantung, men även crepeline och (i ett specialfall) svart silkestyll. Vid särskilt ömtåliga och värderika broderier har man lagat med 150-årigt kinesiskt silke, vilket befunnits i fröken Laquists ägo. Hr Björn Fabricius har som konservator arbetat med föremål, tillhörande Hedin-expeditionens samlingar (utom textilierna) samt biträtt vid monteringen för utställningen i Liljevalchs konsthall. Samtliga dessa konserveringsarbeten har d:r Hedin låtit utföra på bekostnad av hr V. Bendix' donationsmedel.

Fröken Laquist har även genomgått avdelningens peruanska textilsamling och i ett par fall lagat och monterat hit hörande material.

Avdelningen har under året haft den stora glädjen att som *gåva* mottaga ett sällsynt rikt och betydelsefullt material, för

vilket den framför allt står i tacksamhetsskuld till d:r Sven Hedin och hr Vincent Bendix i Chicago:

Från Hedin-expeditionen ha sålunda under detta år, såsom redan nämnts, anlänt ett femtiotal lårar, innehållande etnografiska och religionshistoriska föremål från Kina och Mongoliet. Samlingarna, vilka, som bekant, äro bekostade av hr V. Bendix, ha till större delen hopbragts av d:r G. Montell. Huvudvikten har lagts vid den *lamaistiska kulten*, med tanke på det tempel som eventuellt kommer att uppföras i Stockholm. I samlingarna ingå flera hundra gudabilder av växlande storlek och material, tempelmålningar, musikinstrument, dansmasker, dräkter m. m. Även den kinesiska buddhismen samt taoismen äro företrädda med figurer, målningar och textilier. Under arbetets gång har d:r Montell tagit en mängd ypperliga fotografier av tempel, kulthandlingar, folkliv m. m. Dessa komma sedermera, jämte uppmätningsritningar och detaljerad katalog, att överlämnas till museet. Vid bestämmandet av lamaistiska bilder och kultredskap har professor Ferdinand Lessing från Museum für Völkerkunde i Berlin, som i Peking stått i intimt samarbete med expeditionen, ställt sina utomordentliga kunskaper till förfogande.

Samlingarna av *mongolisk etnografi* stamma dels från Etsingol i Kansu, dels från Chahar. Etsingol-torgoternas kultur är mångsidigt belyst. Ett tält med fullständig inredning av bruksföremål, mattor m. m. utgör det centrala i samlingen. Från de östliga mongolerna, särskilt i Chahar, finnes ett betydande antal föremål, bland vilka märkas vackra kvinnoprydnader av silver, korall och halvädelstenar, dräkter, tältmöbler, redskap m. m. En praktsak utgöres av en nordmongolisk furstinnedräkt med rika smycken.

En synnerligen värdefull *etnografisk samling* från den tibetanska Tebbustammen, på gränsen mellan Kina och Tibet, har likaledes anlänt. Den är gjord av Hedin-expeditionens läkare, d:r D. Hummel samt missionär E. Carlsson. Bilden av denna halvt bofasta stams kultur är mycket god, och samlingarna äro beledsagade av en utmärkt katalog, som ytterligare höjer deras värde.

Hittills ha omkring 2,000 föremål anlänt, men mycket är ännu att vänta, innan fältarbetet avslutats.

Till denna korta redogörelse för detta utomordentligt viktiga och intressanta förvärv må fogas, att en mängd föremål äro unika och ej finnas i något annat museum i världen. Även ifråga om pjäser av imponerande storlek är samlingen rik: den med sin fotställning omkr. 4 m. höga Buddhabilden samt den c:a 300 kg. vägande tempelklockan av brons från 1500-talet, för att nämna ett par exempel. Bortsett från det av Hjalmar Stolpe under fregatten Vanadis' världsomsegling hopbragta materialet utgöra

de väldiga samlingarna från d:r HEDINS expedition det värdefullaste förvärv, som avdelningen någonsin erhållit.

Fil. d:r G. BOLINDER har från sin, i föregående årsberättelse nämnda, av Nordamerikas Förenta Staters minister i Stockholm, Mr. JOHN M. MOREHEAD, bekostade expedition till Västafrika hemfört inemot 1,200 föremål, huvudsakligen från Sierra Leone och Nigeria, men även från Ashanti, Dahomey och Brittiska Kamerun. Sierra Leone-samlingen omfattar föremål från Freetown med omgivningar samt från stammarna mendi, kissi, vai, krim och bullom. Från mendi och vai finnas bl. a. figurskulpturer och masker av trä, som tillhört de hemliga sällskapen, och från bullom det av myndigheterna för länge sedan förbjudna krokodilsällskapets mask, en sällsynt pjäs. Vidare märkas ett huvud av steatit från mendi-landet (jordfynd), numera svåröverkomligt, samt en fullständig uppsättning av det hemliga *wunde*-förbundets prydnader och andra tillbehör, den enda, som hittills torde hemförts till något museum. Samlingen från Ashanti innehåller bl. a. ett 50-tal guldvikter, vilka nu äro ganska svårförvärvade, och den från Dahomey — trakten av Cotonou — omfattar kultföremål av bränd lera. Huvudsamlingarna från Nigeria äro från de ännu ursprungliga ibo i söder och de högtstående hausa i norr. Från ibo märkas särskilt föremål, som stå i samband med offerkulten: sakrala lerkärl, rituella knivar, statyetter etc.; vidare föremål, som blott få användas av betitlade män: vissa former av spjut och pallar, skulpterade och målade väggplankor i genombrutet arbete m. m. Från de i Nigerdeltat boende jekri och ijo förvärvades bl. a. en kanot, rikt ornerade gamla paddlar och en stor snidad mortel. Hausa-samlingen hopbragtes framför allt i den stora handelsstaden Kano, som har vidsträckta förbindelser med norra och västra Afrika, ävensom i det mera typiskt hausabetonade Zaria. Denna samling är i stort sett olika den som löjtnant G. MOBERG för några år sedan tillförde riksmuseet från hausa, varför dessa båda samlingar komplettera varandra.

Avdelningen ägde förut ej alls något material från Sierra Leone och s. Nigeria, och har alltså, tack vare minister MOREHEAD, en kännbar lucka blivit fylld. Att detta äntligen skett, är så mycket viktigare, som d:r BOLINDERS insamlingsarbete bland de av honom besökta folken i Sierra Leone troligen blivit gjort i sista stund, enär de redan synas ha förlorat en hel del av sin gamla kultur.

Förutom till minister MOREHEAD står avdelningen ifråga om dessa samlingars förvärvande i tacksamhetsskuld till generalkonsul GUSTAF E. SANDSTRÖM och direktör GUNNAR CARLSSON, Transatlantic, som för d:r BOLINDER ordnade fria resor med svenska fraktångare längs Västafrikas kust och fri frakt till Europa, ävensom till skeppsredare SVEN SALÉN, som lät Banankom-

paniets båtar kostnadsfritt hemföra samlingarna från Rotterdam till Stockholm.

Löjtnant Gösta Mobergs andra resa genom Sahara, till Timbuktu och Dakar, företogs år 1930, men då en del av det för avdelningens räkning insamlade materialet ej anlänt vid årets utgång, fick redogörelsen för detta förvärv anstå. Under denna färd kompletterade M. sin tidigare hopbragta samling från tuaregerna i Hoggar och hemförde nytt material från de av honom förut ej besökta adrar- och oulliminden-tuaregerna i resp. Adrarbergen och trakten av Timbuktu, bl. a. ett tält och andra läderarbeten, klädedräkt och smycken, ridtyg, vapen (svärd, knivar och spjut), trä- och lerkärl, stråarbeten, musikinstrument. Tack vare M. äro nu samtliga tuareggrupper utom asdjer längst i nordost, på gränsen mot Tripolis, representerade i Riksmuseet. Vidare samlade han under denna expedition föremål längs Nigerfloden mellan Burem och Bamako, hos fulbe och bambara m. fl. folk. Bland dessa förvärv märkas keramik (en praktfull stor urna från Mopti, vatten- och mjölkkärl av skilda typer m. m.), flätverk och smide samt redskap från fiskarbefolkningen vid Niger. Löjtnant Mobergs insamling i Sudan blev dock icke så fullständig, som han avsett, enär han på grund av sjukdom måste avbryta sitt arbete. Inalles hemförde han till avdelningen c:a 220 nummer. Bidrag till M:s resa lämnades av bl. a. major Theodor Jakobsson, Stockholm.

Förutom dessa större förvärv har avdelningen mottagit gåvor från olika delar av världen:

H. K. H. Kronprinsen har behagat överlämna 2 gamla, synnerligen vackra lerkärl från Pueblo-området i sydvästra U. S. A., dekorerade med svarta geometriska figurer å den grå-vita grunden, samt 2 mycket intressanta, i tuff skulpterade människohuvuden från Costa Rica, vilka utgöra ett värdefullt komplement till C. V. Hartmans stora arkeologiska samlingar från detta land.

Direktör A. E. Paulson i New York har till de av honom tidigare skänkta stora arkeologiska samlingarna från Mexiko lagt 5 stora praktpjäser, större skulpturer i bränd lera. Tre av dessa äro zapotekiska gravföremål från Oaxaca, rikt smyckade gudomligheter i sittande ställning, medan de båda övriga, föreställande en man och en kvinna, bägge stående, härröra sig från taraskernas gamla område i staten Nayarit. Mannen bär i höger hand ett vapen, troligen en s. k. *atl-atl*, och i vänster hand ett slags solfjäder, som begagnades vid vissa, ännu bland huichol-indianerna i Nayarit fortlevande, folkfester. Som ett bevis på dessa zapotekskulpturers värde må nämnas, att mexikanska regeringen först efter energiska bemödanden av minister C. G. G. Anderberg medgav utförseltillstånd för dem, och ändå beviljades detta först sedan hr Paulson till Nationalmuseet i Mexiko

överlämnat en av dem — de voro ursprungligen 4 — för vilken han i utbyte av museet erhöll de båda taraskiska figurerna.

En minnesgod svensk-amerikan, hr CHARLES BECKMAN i Arlington, Oregon, har skänkt en av honom gjord samling av stenredskap. Samlingen, som dels består av lösa fynd, dels av rester efter en av hr B. anträffad indiansk verkstad för tillverkning av stenredskap, omfattar — bortsett från en mängd fragment och defekta saker — 200 hela föremål, huvudsakligen utomordentligt vackra och välgjorda pilspetsar av olika bergarter samt smärre stenredskap. Den härrör från Columbia-flodens dalgång i staterna Oregon och Washington och kompletterar på ett utmärkt sätt avdelningens arkeologiska samlingar från Nordamerika.

D:r SVEN HEDIN har utökat avdelningens textilsamling från navaho-indianerna med 3 filtar, som han inköpt av indianer vid besök i Grand cañon.

Även detta år har Nob. ANTONIO MORDINI, Barga (Italien), ihågkommit avdelningen med gåvor ur de samlingar, som han hopbragte under en sin forskningsfärd till nordöstra Brasilien och Guiana. Han har sålunda överlämnat ett 40-tal keramikfragment från Brittiska Guiana. Dessa till synes obetydliga föremål hava ett stort vetenskapligt intresse, enär Guianas arkeologi är föga känd. Hr MORDINI har även skänkt textilfragment från det stora gravfältet vid Paracas på Perus kust.

Kamrer W. BYLANDER och ingenjör A. ROLAND-PETERSON ha från sitt arbetsfält i nordvästra Colombia översänt arkeologiska och etnografiska föremål. De sistnämnda utgöras av 6 prydnadsföremål, halsband och huvudprydnader från chocó-indianer vid Rio Docordó, en biflod till Rio San Juan. De arkeologiska föremålen utgöras av en liten människofigur av bränd lera, en pilspets av mörkgrå flinta samt ett redskap av obsidian. Dessa föremål äro gravfynd men äga icke någon hög ålder utan härröra sig troligen från chocó-indianernas förfäder.

Herr CARDALE LUCK, Lumbwa, Kenyakolonien, har åter ihågkommit avdelningen, i det han genom sin son THOMAS LUCK överlämnat 16 arkeologiska och 10 etnografiska föremål, de förstnämnda anträffade vid plöjning på herr LUCKS farm, de senare härrörande från olika stammar (lumbwa, suk, teso) inom Kenyakolonien och Uganda.

Från tswa-folket i Inhambane-distriktet mellan Limpopo- och Sabi-floderna i Portugisiska Östafrika har avdelningen av rev. J. A. PERSSON (Cleveland, Transvaal) erhållit en vacker marimba, en huvudring för äldre man samt prov på barktyg.

Missionär GUSTAF ERIKSSON har överlämnat en större skulptur av ebenholts, föreställande en man från mbimu, samt barktyg från baja, vilka båda stammar bo vid övre Sanga i Franska Ekvatorialafrika.

Fru H. Ekstam har skänkt 12 etnografiska föremål från samojeder (troligen från trakten av Chabarowa), insamlade av hennes make, rektor Otto Ekstam år 1895. Den lilla samlingen utgöres huvudsakligen av väskor, klädesplagg och dockor, vilka senare illustrera samojedernas dräkt och möjligen även haft magisk betydelse.

Fil. lic. Sten Bergman har från sin sista forskningsfärd skänkt snöskor samt stövlar, förfärdigade av laxskinn, från ainu på ön Yeterofu, Kurilerna.

Major Kraft von Landwüst, Flen, har förärat ett 20-tal etnografiska föremål. Bland dessa märkas ett svärd från Japan, pilar från Kina, väskor och mockasiner från indianer i Norddakota (troligen av sioux-stammen) samt från Söderhavet spjut från Trobriand-öarna och pilar från Salomon-öarna.

Följande personer hava överlämnat gåvor i form av enstaka föremål:

Fröken Ellen von Platen en med inlagda pärlemorstycken synnerligen vackert dekorerad prydnadskam från Brittiska Salomon-öarna;

fru Ida Trotzig ett par träsandaler, vilka förvärvats i Kapstaden av kommendörkapten S. A. C:son Lagerberg år 1871;

d:r W. Arndt, Berlin, en del av en spongie från Lago Grande mellan Santarem och Obidos vid nedre Amazon-floden. Dylika spongier användes fordom av indianerna i dessa trakter såsom inblandningsmaterial i lerkärlen;

lektor Conrad Fristedt, Stockholm, ett stycke kauriharts från Whangaroa, Nya Zeeland.

Genom Nordiska Museet har från fröken Gerda Cederbloms stärbhus överlämnats ett kvinnolivstycke från Indien, vilket tillhört professorskan Anna Hierta-Retzius' modellsamling.

Penninggåvor:

Föreningen Riksmusei Vänner har överlämnat kronor 225 och Stockholmstidningen kronor 300, utgörande nettobehållningen av ett av denna tidning anordnat, av d:r A. Baessler, Berlin, hållet föredrag om indianer i Peru och Bolivia, till vilket avdelningens föreståndare höll ett inledningsanförande.

Liksom under föregående år har föreståndaren ur statsanslaget för utgivande av lärda verk etc. erhållit ett bidrag av kronor 500 till fortsatt utgivande av »Riksmuseets etnografiska avdelning Smärre Meddelanden».

Gåvor till fotografiska arkivet och bildsamlingen:

Fil. d:r Sven Hedin har förärat 6 album från Japan, därav två större volymer med vardera 100 ypperliga planscher. Han har vidare överlämnat ett hundratal färglagda fotografier i stort format över shinto- och buddhatempel i Japan samt ytterligare

c:a 350 fotografier och andra bilder från särskilt Japan, Kina, Indien och Främre Asien. Bland dessa må nämnas ett antal kinesiska nyårstryck, illusterande 144 olika yrkesutövare. Fotografier ha även skänkts av hr G. DENNES, Sydney, d:r SELIM BIRGER, major VON LANDWÜST och fil. d:r S. LINNÉ. Från framlidna konstnärinnan fru HILDEGARD THORELL har statssekreterare K. BERGENDAHL överlämnat 7 kinesiska rismålningar samt 2 föremål, vilkas ursprung och användning ännu är obekant. Föremålen hemfördes på 1860-talet av fru T:s make, v. häradshövding R. THORELL.

Gåvor till boksamlingen (delvis dock förvärv genom byte med avdelningens publikationer):

Från Musée de Georgie i Tiflis, Musée du Congo Belge, Tervueren, Museum f. Völkerkunde, Hamburg, Musée Etnographique, Neuchâtel, Universidad Nacional de Tucuman och Instituto de Etnologia, Tucuman, Argentina (genom d:r A. MÉTRAUX), University of Washington, Seattle, Smithsonian Institution, Peabody Museum, University of California, Bibliotheca Africana, Innsbruck, Rijks-Etnographisch Museum, Leiden, Musée d'Etnographie (Trocadéro), Paris, Historisches Museum, Bern, Museum f. Völkerkunde, Lübeck, Malmö museum, Geografiska institutionen i Lund, Göteborgs museum, Tekniska museet, Institutet för rasbiologi i Uppsala och prof. H. LUNDBORG, Kommitterade för utställningen av japansk konst i Stockholm 1931. Böcker ha även lämnats av följande enskilda personer: D:r A. MÉTRAUX, Tucuman, d:r AMANDUS JOHNSON, Philadelphia, d:r G. GRANT MACCURDY, New Haven (Peabodymuseet), prof. W. THALBITZER, Köpenhamn, jonkheer L. C. VAN PANHUYS, Gorinchen, prof. L. CIPRIANI, Florens (genom d:r LINNÉ), hr P. STAUDINGER, Berlin, d:r M. KÜSTERS, München, prof. D. WESTERMANN, Berlin, prof. P. SCHEBESTA och d:r W. HIRSCHBERG, Wien, prof. M. J. HERSKOVITS, Evanston (Illinois), prof. S. ELISSÉEFF, Paris, prof. R. KARUTZ, Stuttgart, Japans minister i Stockholm vicomte K. MUSHAKÔJI, prof. C. G. SANTESSON, konsul J. G. WIBOM, fil. lic. GÖSTA BERG och fil. d:r S. LINNÉ.

Depositioner:

Av läroverksadjunkten fil. lic. GUNNAR KJELLBERG, Lidköping, ett 100-tal etnografiska föremål, vilka han hemförde från sin botaniska resa till Nederländska Indien 1929—30.

Inköp under året:

av herr KNUT HALLSTEN, Gustavsberg, 8 arkeologiska föremål från Peru. Dessa föremål, textilier från olika delar av Perus kust, utgöra ett värdefullt tillägg till de tyvärr ganska ofullständiga samlingarna från Sydamerikas högkulturer. De äro insamlade av H., som under flera år vistats i Peru, och ha inköpts för ovan nämnda, av Stockholmstidningen skänkta medel;

av konsul J. G. Wibom, 50 etnografiska föremål (vapen, lerkärl, smycken m. m.), de flesta hemförda av W. från hans resor i Anglo-Egyptiska Sudan. En stor del av föremålen äro från nuerfolket, vilket hittills ej varit representerat i samlingarna. Särskilt märkes ett sällsynt, ålderdomligt spjut med spets av flodhästtand. Denna samling har inköpts genom gåvomedel från Riksmusei Vänner;

av ingenjör C. W. Pressler, Berlin, ett spjut med silverornering, troligen från araber i f. d. Tyska Östafrika;

av herr Melker Persson, Grönskåra, en större stenskulptur från nedre Kongo;

av hr Einar Andersson, Stockholm, en bultklubba av elefantbet (för barktyg), en armring av elfenben och ett pilkoger, samtliga från Kongo;

av missionären Gustaf Eriksson, 4 st. kastknivar av järn från baja vid övre Sanga i Franska Ekvatorialafrika. Värdet av dessa goda prov på negrernas smideskonst förhöjes därigenom, att avdelningen tidigare icke har några samlingar från detta folk;

av herr Gustaf M. Lundgren, Mellerud, 5 st. träskulpturer från Kenyakolonien. De äro tillverkade av en kamba-man från trakten av Machakos, Väst-Ukamba, och ha ett visst intresse därigenom att akamba ursprungligen icke förfärdigat några träskulpturer, utan först under senare år lärt sig detta genom beröring med de vita;

av herr Rudolf Eldén, Porjus, en gjutform av täljsten från Lappland. Den anträffades vid Luleälven ovanför Porjus och torde utan tvekan härröra sig från lappar, ehuru den anträffades under omständigheter, vilka giva den karaktär av arkeologiskt föremål.

Ett antal fotografier ha också inköpts, nämligen: från Kamtsjatka av fil. kand. René Malaise, från olika delar av Kamerun av missionär Aron Svensson, Bilolo missionsstation, och hr R. Oldenburg, Wien, samt från Sierra Leone, Ashanti, Syd- och Nordnigeria av d:r G. Bolinder.

För boksamlingen ha inköpts 29 arbeten.

Genom utlåning av föremål har avdelningen, sedan akademien därtill givit sitt tillstånd, deltagit i den ovan nämnda utställningen »Från sten till stål» i Nordiska museet ävensom i den av Svensk-Japanska Sällskapet anordnade utställningen av japansk konst i Konstnärshuset. I samband med denna daterade och bestämde Japan-experten prof. S. Elisséeff från Musée Guimet i Paris en del av avdelningens äldre japanska material.

Bland personer, som för studier besökt avdelningen märkas följande: prof. L. Levy-Bruhl, Paris, prof. H. Balfour, Oxford, prof. S. Elisséeff, Paris (japansk konst och konsthantverk), d:r

L. S. B. Leakey, Cambridge (afrikanskt material), d:r A. Baessler, Berlin, prof. V. Grönbech, Köpenhamn, hr Th. Luck, Kenyakolonien, hr R. Perez Kantule, sekreterare hos cunaindianernas överhövding, San Blas, Panama, fröken E. Lessing, Berlin, läroverksadjunkten fil. lic. G. Kjellberg (Sundaöarna), redaktör C. A. Tärnlund (primitiv metallteknik), docenten G. Grönberg (jaktvapen), major A. Zettersten och sekreterare C. A. Nordenson (skidor), fröken D. Westrup, Malmö (textilteknik och dekoration), fru L. Cassel (japanska vapen), fru I. Trotzig (Japan), hr J. Alm (vapen, speciellt kinesiska och mongoliska), fil. kand. Birgit Laquist (Lappland och Nordasien), fil. kand. Margit Bylin (primitiv keramik och kinesiska korgar), fru E. Bergström-Andelius (primitiv korgteknik), kammarskrivaren fil. kand. T. Leth (afrikanska fiskredskap), överstinnan M. Sterner (textilteknik), Förenta Staternas minister J. M. Morehead och Storbritanniens minister Archibald J. K. Clark Kerr (Bolinders samling), fil. d:r W. Kaudern, greve E. von Rosen, laboratorn greve B. Adlercreutz, löjtnant G. Moberg, professorn friherre E. Nordenskiöld, fil. lic. S. Bergman, fil. kand. H. Wassén, fil. lic. K. G. Izikowitz, assistenten fil. mag. N. Hellström, fröken Ingegerd Wallin, missionär S. Malmquist, major K. von Landwüst, konstnären O. Elgström, fil. lic. B. Bergman, fil. lic. L. Th. Hyllander och fil. kand. S. Rydén.

De nyanlända samlingarna från d:r Hedins expedition ha lockat ett stort antal personer, och ha föreståndaren och assistenten ägnat rätt mycken tid åt sådana besökande. Bland dem märkas Kronprins Olav av Norge, Kronprins Leopold av Belgien samt Prins Axel av Danmark. Riksmusei Vänner förlade sitt höstsammanträde till avdelningen, varvid d:r G. Montell demonstrerade en del av Hedin-expeditionens förvärv. Nämnas må även att statsrådet Stadener, åtföljd av statssekreteraren d:r Knös och kanslirådet Ehrensvärd, hedrat de nya lokalerna och de i dem förvarade samlingarna med ett besök.

I den stora salen i V. Trädgårdsgatan 10 har Stockholms Borgarskola även detta år, med akademiens samtycke, utan kostnad för avdelningen anordnat föreläsningar över Afrika, natur och folk (tisdagar). Denna visningslokal, avdelningens enda efter avflyttningen från Wallingatan 1, har vidare varit tillgänglig för allmänheten helgfria onsdagar 12—3 samt söndagar 1—4 e. m. De besökandes totalantal här har varit 3,070 personer, av vilka 1,723 utgöras av åhörare av de nämnda föreläsningarna; vid dessa ha även förekommit demonstrationer av etnografiska föremål.

Under året utgivna skrifter, i vilka avdelningen tillhörigt material behandlas, äro följande:

LINDBLOM, G., The use of oxen as pack and riding animals in Africa. Riksmuseets etnografiska avdelning. Smärre meddelanden n:r 10. Stockholm 1931. 77 s.

——, Handelsmetoder bland primitiva folk. »Handel och samfärdsel». Upsala 1931. 25 s.

LINNÉ, S., Amerikanistkongressen i Hamburg 1930. Ymer 1931. 10 s.

——, Mayafolket — den amerikanska kontinentens kulturkärna. »Jorden Runt». Stockholm 1931. 22 s.

MANKER, E., Das Hakenkreuz in der majombe-basundischen Flechtwerksornamentik. Zeitschrift für Ethnologie. Berlin 1931, 7 s.

——, Bönder och nomader. Uppsala 1931. 224 s.

ELISSÉEFF, S., Utställning av japansk konst ur svenska samlingar i Konstnärshuset nov. 1931. Stockholm 1931. 208 s., 32 bildsidor. (Delvis med engelsk text.)

Slutligen må även nämnas att greve ERIC VON ROSEN samlat och på egen bekostnad utgivit:

Museet i packlårar. Pressuttalanden om Riksmuseets etnografiska avdelning med anledning av dess lokalfrågas framläggande inför Riksdagen 1930. Stockholm 1931. 88 s.

Gerhard Lindblom.